

Prof. Błażej Śliwiński „Gdańskie obrazki” cz. 5

Kampus UG i okolice

4 kwietnia 2020 - dziś mija 55 lat od chwili oddania do użytku pawiloniku handlowego przy ul. Bażyńskiego 48 (róg z ul. Wita Stwosza)! Chyba nie ma nikogo związanego z Uniwersytetem Gdańskim kto nie wiedziałby o jaki pawilonik chodzi.

W chwili oficjalnego otwarcia – 4 kwietnia 1965 roku – mieścił się tu warsztat szewski, zakład fryzjerski no i zwłaszcza sklep spożywczy. Kto pamięta jak Wydziały Humanistyczny i MatFizChem i „stary” rektorat tkwiły samotnie wśród działek, wśród „Dzikich Pól”, „daleko od szosy” (czytaj al. Grunwaldzkiej), gdzie w bliższej i dalszej okolicy nie „było niczego”, ten z tym większą nostalgią wspomina ów sklep. Ratował on głównie brać studencką od głodu, a zwłaszcza ułatwiał zaspokojenie pragnienia. Sto lat pawiloniku!

Historycznie rzecz biorąc kampus Uniwersytetu Gdańskiego leży na obszarze dawnej wsi Podole, którą w 1283 książę gdański Mściwoj II, wraz m.in. ze wsiami Sopot, Przymorze i szeregiem dalszych, nadał klasztorowi cystersów z Oliwy. Cystersi szybko założyli tu kolejny ze swoich folwarków (takie folwarki cysterskie fachowo nazywały się grangiami), dawna nazwa wsi zanikła. Ludzi związani z folwarkiem zamieszkiwali mniej więcej okolice obecnych Instytutów Informatyki i Biotechnologii, bliżej obecnej ul. Abrahama. Akurat tu płynął bowiem zakosami potok, w XVIII w. zwanym Bresser Wasser (Potok Brzeźnieński). Brał on początek powyżej Doliny Samborowo wśród morenowych wzgórz, po około 6 km wpadał do Zatoki Gdańskiej, w okolicach obecnego mola w Brzeźnie. Płynie i dziś, ale od 1878 roku jako ukryty w ziemi kolektor burzowy, jedyny odkryty odcinek oglądać można przy kościele św. Stanisława Kostki przy ul. Abrahama.

Po wojnach szwedzkich w XVII w. przy skrzyżowaniu obecnych ul. Abrahama i al. Grunwaldzkiej funkcjonująca tu karczma zwać się zaczęła Friedensschluss, czyli karczmą „Traktatu Pokojowego”, w nawiązaniu oczywiście do pokoju oliwskiego z 1660. Z czasem nazwę Friedensschluss rozciągnięto na bliższe i dalsze okolice ul. Abrahama.

Po II wojnie światowej, konkretnie w 1948, niemiecką nazwę zmieniono na polski Mirów i określono dokładnie jaki obszar ową nazwą objęto. Zamykał się on między ul. Bażyńskiego od północy, torami kolejowymi za al. Grunwaldzką od wschodu, okolicami obecnego Międzyszkolnego Ośrodka Kultury Fizycznej przy al. Grunwaldzkiej (nr 244, zaraz za wiaduktem Kolei Metropolitalnej nad tą aleją) i zajezdni tramwajowej przy ul. Wita Stwosza od południa aż po Dolinę Samborowo i linię wzgórz morenowych po ul. Bażyńskiego od zachodu. Nazwa Mirów jednak się nie przyjęła i choć nikt jej urzędowo nie odwołał – pozostała tylko jedną z gdańskich ciekawostek. Stąd i „kampus oliwski” UG a nie „kampus mirowski”.

Ulica Bażyńskiego do 1945 nosiła nazwę Hebbelstaß, na pamiątkę niemieckiego poety Christina F. Hebbela (1813-1863). Imionami niemieckich poetów i dramaturgów nazwano przed 1945 także kilka innych ulic w okolicy (m.in. obecne ul. Grottgera, Kasprowicza, Tetmajera, Kasprowicza czy Hołdu Pruskiego). Obecny patron to rzecz jasna spolszczony Hans von Baysen, zmarły w 1459 roku rycerz z niemieckiej rodziny z ziemi chełmińskiej, przywódca antykrzyżackiego Związku Pruskiego, jeden z tych, dzięki któremu Gdańsk i Pomorze powróciło w granice Polski po wojnie 13-letniej (1454-1466).

Ze znajdujących się na uniwersyteckim odcinku ulicy budynków uwagę zwraca dawny (od 1970 roku) rektorat, wcześniej – od 1962 – budynek IX Liceum Ogólnokształcącego, powstały ze składek związkowych marynarzy i portowców i

noszący imię włoskiego działacza związkowego Giuseppe di Vittorio. Ten odcinek ulicy kończy oczywiście hala „Olivia”, otwarta 16 XII 1972 (położone obok otwarte sztuczne lodowisko udostępniono już w marcu 1970). Ciekawostką może być fakt, że początkowo rozważano budowę tej hali na Placu Zebrań Ludowych lub na terenach za pomnikiem-czołgiem przy Akademii Medycznej.

Po przeciwnej stronie, na terenie należącym do UG, ulicy 5 IX 1994 roku otwarto placówkę sieci McDonald’s, typu McDrive. Spory o budowę były zaciekle, obawiano się bowiem, że wzrost ruchu zakorkuje skrzyżowanie ul. Bażyńskiego i al. Grunwaldzkiej.

W przedłużeniu ul. Bażyńskiego, już za al. Grunwaldzką, czyli na początku ul. Kołobrzesckiej a przed torami PKP, po lewej stronie stoi budynek zajmowany obecnie m.in. przez banku „Milenium”. Pierwotnie był to oddany do użytku 23 X 1968 pawilon administracyjny Zakładu Handlowego Centrali Spółdzielni Ogrodniczych ze sklepem warzywniczym i kwiaciarnią. Na zapleczu powstał duży magazyn warzyw i owoców, gdzie w latach 1993–1998 działał pierwszy w Gdańsku sklep „Ikea”, a obecnie supermarket „Piotr i Paweł”. Po przeciwnej stronie, tuż przy skrzyżowaniu al. Grunwaldzkiej i ul. Kołobrzesckiej, gdzie obecnie stanął kompleks biurowców Alchemia, w miejscu pierwszego biurowca Aurum (oddanego do użytku 17 I 2014) funkcjonowała w latach 70. 80. XX w. słynna wśród studentów dwóch samotnych wówczas Wydziałów kawiarnia „Jagienka”. Miejsce przyjemnego spędzania czasu, niekiedy z końcem semestru i końcowych zajęć, bo i kadra chętnie tam zaglądała!

Idąc tą stroną początku ul. Kołobrzesckiej w kierunku kolejowego wiaduktu przechodzić trzeba pod nim wąziutkim chodnikiem. To efekt prac poszerzających ul. Kołobrzeską (do 12 m, kosztem także po prawej stronie położonych ogródków działkowych) i konieczności poszerzenia o jedno przęsło także i wiaduktu. Prace

prowadzono w styczniu 1966 nocami – między 1.00 a 4.00, kiedy nie kursowała Szybka Kolej Miejska.

Jeśli już mowa o przejściach pod torami, to po zachodniej stronie, przy ul. Wita Stwosza funkcjonuje tunel pod torowiskiem tramwajowym (63 m długości i 6 m szerokości). Wybudowany został w 1979-1980, ale metodą prototypową. Mianowicie z wykonywanych na miejscu prefabrykatów (każdy w kształcie odwróconej litery U, o wadze 12,5 tony), ustawianych na ławie fundamentowej metodą wsuwania każdego kolejnego na przewidziane mu miejsce. Teraz jadąc samochodem trzeba uważać: w 2016 zdemontowano barierki ochronne z przystanku tramwajowego i po wschodniej stronie ul. Wita Stwosza, udrożniając naziemny ruch w stronę budynków dydaktycznych UG.